

Mælkeribruget i Danmark 1888.

Af Konsulent B. Bøggild.

Det var med meget daarlige Udsigter til et godt økonomisk Resultat, at Mælkeri-Regnskabsaaret begyndte i November 1887. I nogle Egne af Landet var det indhøstede Avl meget lille; »Randerskøer« havde været billige allerede i August og September; og i Indbindingstiden, som særlig Jyderne søgte at trække hen saa længe som mulig, saa man mange baade større og mindre Landmænd i Aarhus Amt og nordefter formindske deres Besætninger ret betydelig. Og allerede da hørte man i den nordlige Halvdel af Jylland ofte udtalt Ønsket om at faa tidligt Foraar. Hvad det skulde blive til med Svinesalget var man meget i Tvivl om, — Tyskland havde lukket. Og særlig paa Øerne fandtes forholdsvis mange, store og fede Svin, for hvilke Pengene skulde have været benyttede til at klare December Termin. Forbruget af Kraftfoder til Svin indskrænkedes; meget Flæsk blev fyldt i Saltkarrene, og mange velmente Ønsker udtaltes om, at det snart maatte lykkes, hvad Landhusholdningsselskabet opnaaede i Foraaret 1888, at faa stadig og regelmæssig Udførsel af levende Svin til England. Men endnu mere betænkeligt var det, at Smørpriserne vare saa lave. At Topnotering i December kom ned til 96 — det var meget mistrøstigt. — Skulde Priserne gaa yderligere ned paa Smør og Svin, kunde det

let blive kritisk for det danske Landbrug. Og særlig maa lave Smørpriser om Vinteren vække Bekymring; thi det er kun ved store Anstrængelser, at det er lykkedes at komme ind paa stor Vinterproduktion, og hele det Arbejde maatte ikke være forgjæves.

For at faa de højst mulige Priser for Smørret seer man Landet rundt glædelige Bestræbelser for at efterkomme Englændernes Fordringer om store, ensartede og fine Mærker. Dette har særlig viist sig iaar ligesom de to sidst foregaaende Aar ved Oprettelsen af en stor Mængde Andelsmælkerier. Og medens man tidligere saa alene de smaa Landbrugere slutte sig sammen i denne Henseende, seer man nu mange Steder større Gaarde med indtil Hundrede Køer slutte sig til allerede bestaaende Interessentskaber eller medvirke til Oprettelsen af nye. — Folk, som i en Aarrække have haft velindrettede Mælkerier, som længe have produceret fint Smør og faaet det godt betalt, mene nu at handle rigtigst ved at opgive selv at tilvirke Smørret. — Derved ere mange Centrifuger til Hestekraft blevne overflødige. Saaledes er det f. Ex. gaaet med et Par af Tidsskriftets tidligere Korrespondenter, hvis Regnskaber derfor nu maa savnes. — Den Landmand, som i Beretningen for 1887 havde Nr. 22, og som havde solgt for 280 Kr. Smør af hver Ko, erklærer sig endog særdeles tilfreds med at være bleven Interessent i et Andelsmælkeri. Han siger, at Grunden til, at han gik med, nærmest var den, at hans Hustru, som hidtil selv havde passet Mælkeriet, blev syg og sengeliggende, men snart blev han opmærksom paa, at hans Udbytte fra Andelsmælkeriet*) blev ligesaa stort som hans tidligere Bruttoindtægt fra eget Centrifuge Mælkeri, og de derværende Driftsudgifter til Hestekraft, Brændsel, Smørtræer o. s. v. var fuldstændig

*) Ved paagældende Andelsmælkeri betales Mælken efter dens Fedtindhold, og der findes en energisk Bestyrelse, der holder en dygtig Mejerist, som ved Hjælp af vellønnede Folk altid har opnaaet at kunne faa et godt Smørudbytte saavel i kvalitativ som i kvantitativ Henseende.

sparet; og yderligere føjer han til, at det er en stor For-
del, at nu kan hans Hustru selv være med til Morgen-
malkningen saavel som til den øvrige Malkning, hvilket
ikke var hende muligt, saa længe hun hver Morgen skulde
centrifugere og lave Smør.

Saaledes som i dette Tilfælde bliver der desværre ikke
altid draget Omsorg for Malkningen, der kun altfor ofte
er overladt til ukyndigt og udueligt Tyende, og deri maa
vel oftest søges Grunden til de mange trepattede Køer.
Men jo mere der sættes ind paa Fodringen og Kvægets
Forbedring, des mere seer man dog heldigvis, at Land-
mændene faa Øje for, hvilken Betydning Malkningens gode
eller daarlige Udførelse har i Retning af at udvikle Malke-
evnen og at bevare det enkelte Individ som en fordelagtig
Ko i Besætningen. Som en formentlig heldig Foranstalt-
ning, værdig til Efterligning paa andre Steder, skal jeg
her meddele, at en af Jyllands ledende Mænd paa Kvæg-
opdrætningens Omraade har indført et Præmiesystem
for sine Malkepiger. Disse have hver de samme be-
stemte Køer at malke hele Aaret rundt og Aar efter Aar;
og foruden sin faste Løn faaer hver Pige for hver af sine
Køer, der giver i Aarsudbytte over 6000 Pd. Mælk 1 Kr.,
over 6500 Pd. 1,50 Kr., over 7000 Pd. 2 Kr., over 7500
Pd. 2,50 Kr., over 8000 Pd. 3 Kr. o. s. v., og for Kvier-
nes Vedkommende er Skalaen over 4500 Pd. 1 Kr., over
5000 Pd. 1,50 Kr., over 5500 Pd. 2 Kr. o. s. v. Kan
sligt bidrage til at give Personalet Interesse for Malknin-
gen og til at fremme Mælkeproduktionen og bevare de
gode Individuer i Besætningen og eventuelt holde de flin-
keste Malkepiger i flere Aar i samme Tjeneste ved der-
igjennem at lade dem tjene en større Løn, var Sagen nok
værd at ofre Ulejlighed paa.

I Tab. I er paa sædvanlig Vis sammenstillet en Over-
sigt over Køerne, deres Fodring i Vinterhalvaaret og den sam-
tidig tilvejebragte Produktion m. m. Køernes Sundhedstil-
stand synes gennemgaaende at have været tilfredsstillende.

Ikke alene blandt Tidsskriftets Korrespondenter, men ogsaa blandt Landmændene i Almindelighed, synes der at være adskillige, der nu optræde med mere Forsigtighed og Kritik i Retning af Anvendelse af Kraftfoder, og det baade hvad dets Mængde og Sammensætning angaaer. Medens det for nogle Aar siden, særlig fra enkelte Sider, blev erklæret for eneste rigtige Økonomi at sælge al Sæden og anvende store Mængder af indkjøbte Foderstoffer og Rodfrugter, hvilke Anskuelser ofte udførtes i Praxis, have Forholdene nu forandret sig betydelig. Andelsmælkeriernes Oprettelse har bevirket, at store Mængder af Bønder have begyndt at købe Kager og Klid, og den derved forarsagede stærke Efterspørgsel har uden Tvivl bidraget meget til, at de relative Priser paa Handelsfoderstoffer og Sæd ere blevne forrykkede. De forholdsvis meget lave Kornpriser opfordre i høj Grad Landmændene til at betænke sig paa at sælge det hjemmeavlede Foder, paadrage sig mange og ofte lange Kjørsler og indkjøbe Klid og særlig Kager af undertiden tvivlsom Kvalitet og Værdi i Forhold til Prisen.

Nr. 23 skriver: »Handelsfoderstofferne ere meget for dyre i Forhold til Sæden og svare ikke i Nyttvirkning til, hvad der maatte ventes efter Analysen og de theoretiske Regler. Flere Gange har jeg forsøgt at fodre udelukkende med Sæd til Malkekøerne og derefter gaaet til 3 Pd. Oliekager pr. Ko med ligesaa stort Afdrag i Kornet. Kvantiteten af Mælk og Smør har omtrent været ens, men Kvaliteten altid bedst efter udelukkende Fodring med Sæd. Palmekager til Malkekøerne have givet et ligefrem slet Resultat. Det store Sædsalg om Efteraaret til lave Priser er et af det nuværende Landbrugs værste og største Onder.«

Særlig viser der sig nogle Steder at være Tendens til at indskrænke Brugen af Rapskager. Nr. 7 skriver saaledes: »Besætningen malkede langt bedre end forrige Aar, og skjøndt der blev indsat 30 Kvier, blev Gjennemsnitsudbyttet dog 4705 Pd. Det daglige Foder til Kælve-

køerne var 2 Pd. Blandsæd, 2 Pd. Klid og 1 Pd. Solsikkekager og fra midt i December desuden $\frac{1}{4}$ Pd. Rapskager foruden Hø og Roer. Smørret var endnu finere end forrige Aar, hvilket uden al Tvivl maa tilskrives Halmens og navnlig Høets fortrinlige Beskaffenhed. Med gode Solsikkekager er jeg i høj Grad tilfreds, og naar Forbruget af Rapskager er blevet lige saa stort som af Solsikkekager, hidrører det fra, at Islægning af Havet hindrede Tilførsel af disse sidste en længere Tid af Vinteren. « Enkelte andre mene at have gjort den Erfaring, at gode Jordnødkager kunne erstatte Rapskager i Vinterfoderet; men det er dog vistnok den Slags Erfaringer, der kun med den største Varsomhed maa tages til Indtægt paa andre Steder end netop dèr, hvor de ere gjorte.

Om Brugen af de forskjellige Slags Kager høres der undertiden stik modsatte Erfaringer udtalte, og ret beseet maa disse ogsaa ganske naturlig være ligesaa forskellige, som de lokale Forhold ere det. Rigeligt og godt Hø og særlig Kløverhø spiller i denne Sammenhæng uden Tvivl en indgribende Betydning. Men særlig for Rapskagernes Vedkommende maa det ikke glemmes, at det netop er den fornuftige Brug heraf, der har bidraget saa overordentlig væsentlig til at gjøre Vintersmørret lækkert og aromatisk som Græssmør; og flere af Korrespondenterne hævde da ogsaa endnu, at Smørret bliver tørt og af utilfredsstillende Kvalitet, saa snart Rapskager ikke bruges. Et godt Resultat opnaaes imidlertid ingenlunde ved blindt hen at købe Rapskager eller Kager af anden Art til dyr Pris, fordi de udbydes til Salg med »en god kemisk Analyse«. For udenlandske Kagers Vedkommende skriver den sig maaske fra et tidligere Aar eller fra Kager pressede af helt andet Frø. Der maa tillægges det almindelige Udseende stor Betydning, og det er rigtigst at fordre en mikroskopisk saavel som en kemisk Undersøgelse af det foreliggende Parti, hvilket ikke er nogen Udgift af Betydning, saa snart Handelen drejer sig om store Partier. Men meningsløst er det, at der f. Ex.

Tab. I. Vinterfodring

Mælkeriernes Nr.	Koholdet.				Vinterfodret Antal Dage.	Opfodret pr. Ko.										
	Mælkeriernes Nr. i forrige Aars Beretning.					Pd. Rapskager.	Pd. Palmekager.	Pd. Klid.	Pd. andre Handelsfoderstoffer.	Pd. Korn.	Ialt Pd.	Pd. Kraftfoder pr. Dag.	Pd. Kløverhø *) og Vikkehavrehø.	Pd. Enghø**).	Pd. Runkelroer og Gulerødder ***).	
	Antal Køer.	pCt. Kælvere inden Iste Januar.	pCt. nyindsatte Køer.	pCt. Kastere og Overløbere.												
1	1	116	52	22	8	228	39	21	318	181	507	1066	4.7	1055	403	496
2	2	78	49	18	3	225	19	»	359	152	1072	1602	7.1	256	218	6756
3	3	204	45	19	2	183	114	155	322	»	322	913	5.0	»	1891	7123
4	—	140	37	18	10	222	157	»	407	71	950	1585	7.1	1200	428	3214
5	5	38	47	18	10	226	143	285	405	»	665	1498	6.6	158	537	316
6	—	259	38	18	3	183	152	100	301	190	315	1058	5.8	1158	289	2587
7	7	116	51	26	5	222	70	»	313	85	477	945	4.3	»	2483	2570
8	8	75	61	39	16	225	258	183	334	239	334	1348	6.0	638	638	6807
9	9	50	78	16	6	214	240	»	340	180	600	1360	6.4	300	400	2000
10	—	130	100	27	10	244	243	»	972	»	729	1944	8.0	1458	729	8338
11	11	86	52	19	28	230	183	227	469	155	430	1464	6.4	605	»	4651
12	12	178	32	21	12	221	123	194	288	14	411	1030	4.7	1214	»	4247
13	13	157	48	26	10	214	191	64	191	32	496	974	4.5	1529	»	6306
14	14	111	—	22	13	236	107	»	211	»	481	799	3.4	118	693	4022
15	—	207	57	20	16	183	96	84	364	287	239	1070	5.8	1111	»	5536
16	16	78	40	13	4	206	92	»	103	39	821	1055	5.1	»	769	»
17	17	40	—	15	3	207	188	»	310	9	195	702	3.4	500	3020	7500
18	18	64	47	19	20	216	16	17	279	106	720	1138	5.3	594	516	6750
19	19	35	—	17	3	240	180	346	»	»	850	1376	5.7	1783	1783	»
20	20	103	41	14	8	219	194	261	476	44	302	1277	5.8	845	1068	2978
21	21	180	—	17	17	218	325	128	»	102	823	1378	6.3	2613	2311	»
22	—	43	—	12	23	213	233	»	581	»	465	1279	6.1	2326	»	5442
23	23	48	46	15	12	183	»	»	»	210	1367	1577	8.6	»	»	2640

*) Et Læs Hø regnet til 1200 Pd., naar intet andet opgives, og en Givt til 5 Pd.

**) En Tønde Runkelroer, Gulerødder og Rutabaga regnet til 180 Pd., en Tønde nips til 160 Pd.

***) Heraf 1544 Pd. Sukkerroeffald.

†) Heraf solgt 300 Pd. til et Fællesmælkeri (antaget Værdi 4.1 Øre pr. Pd.).

7—88 paa 23 Gaarde.

Produceret pr. Ko.					Mælkeforbrug.		Pr. 100 Pd. opnaaet Pris for			Antal Kalve.		Mælkerisystem.
Pd. Smør.	Pd. frisk Ost.	Pd. Svin levende Vægt.	Solgt Pd. skummet Mælk.	Pd. sk. Mælk til Kalve og Husholdn.	til 1 Pd. Smør.	til 1 Pd. frisk Ost.	Smør.	Ost.	Svin.	Tillagt.	Fedet.	
95	65	139	5	484	31.5	12.4	94.00	16.00	24.39	11	1	Bøtter og Is.
101	128	105	12	276	27.7	13.1	94.00	16.00	23.50	14	»	Vand og Is.
94	58	68	15	747	27.6	13.3	100.00	15.00	21.80	66	»	B. & W.s Centrifuge.
87	134	77	38	407	31.4	12.4	93.70	16.00	24.00	20	2	Bøtter og Is.
95	89	100	76	953	29.6	13.2	93.00	15.30	22.30	10	2	Bøtter.
86	85	85	21	467	26.9	13.5	94.60	13.50	23.25	68	»	Lefeldt's Centrifuge.
85	55	141	16	799	33.3	14.1	96.95	—	24.29	37	3	Bøtter.
—	—	—	—	—	24.9	13.7	—	—	—	32	8	B. & W.s Centrifuge.
117	15	51	28	1820	29.4	12.6	95.00	25.00	25.00	9	10	Vand.
100	56	49	152	1238	26.4	14.5	99.23	14.00	23.50	25	4	Lavals Centrifuge.
108	108	99	20	1007	30.0	14.0	96.91	16.00	23.50	15	»	Emaillerede Fade.
71	74	—	28	597	26.5	12.2	100.23	14.00	24.50	37	4	B. & W.s Centrifuge.
127	115	69	17	631	25.6	—	99.75	13.50	27.00	28	2	B. & W.s og L.s Centrif.
96	71	83	42	790	26.8	13.1	96.23	11.00	23.66	25	14	B. & W.s Centrifuge.
101	93	123	21	749	27.1	13.1	99.97	16.60	23.00	54	»	B. & W.s Centrifuge.
79	105	83	2	512	30.6	13.5	92.46	16.50	23.50	9	»	Bøtter og Is.
101	98	116	116	1323	31.8	13.2	90.00	16.00	22.50	34	»	Is.
98	41	81	66	804	26.0	12.6	98.00	18.00	23.20	9	4	Is.
120	35	51	»	1863	25.7	12.8	91.70	—	28.50	14	»	Bøtter og Is.
82	52	80	74	697	30.7	12.6	100.00	17.00	21.50	20	»	Is og Vand.
89	43	47	31	935	30.8	12.7	96.00	15.00	24.00	32	3	Kofoeds Centrifuge.
82	»	134	»	744	30.2	»	94.00	»	24.40	7	4	Mælkekjærning.
91	28	121	144	445	28.2	12.4	107.00	13.20	22.20	5	»	B. & W.s Centrifuge.

i Andelsmejeriernes Love staaer opført, at »hver mælkegivende Ko skal have et Pd. Rapskager om Dagen«, hvorved jo tilsigtes en god Kvalitet af Smørret, og man saa som Tilfældet var i Skjælskøregnen forrige Vinter fodrer med »engelske Rapskager«, hvoraf en Slags var sorte som Linkager og en anden Slags gule som Bomuldsfrøkager, og begge bevirkede de, at Mælken fik en karakteristisk vammel Smag, og Smørret blev af utilfredsstillende Kvalitet. Men Landmændene ere undertiden saa tankeløse, at de end ikke gjøre sig den Ulejlighed at smage paa Kagerne. Og der opfodres nu her i Landet endog »franske Rapskager*)«, der maa ansees som ubetinget skadelige for Smørrets Kvalitet og rimeligvis ogsaa for Køernes Sundhed. Om en Ladning fortalte Skibskaptajnen ganske betegnende, at da han til den franske Afskiber havde udtalt Tvivl om Kagernes Kvalitet, havde han faaet det Svar, at »de Kager var kun til Gjødning«. Og tog man et Stykke saa stort som en Hasselnød i Munden og tyggede det, mærkede man en ligefrem modbydelig, fordærvet Smag, som man kunde mærke hele Dagen igjennem. Det kan ikke noksom tillraades ikke alene ved Kjøbet men ogsaa ved Modtagelsen af ethvert Parti Kager ikke alene at føle paa dem og lugte til dem, men ogsaa at tage et Stykke mindst af en Hasselnøds Størrelse i Munden og smage grundig paa det. Lidt skarpt og sennepsagtigt vil der vel altid være ved Smagen af Rapskager, men friske og sunde maa de være. Kager med modbydelig Smag kunne sandelig ikke antages at være heldige for Smørrets Kvalitet.

Hvad Fodringen i sin Helhed angaaer og særlig ligeoverfor det Spørgsmaal, hvorledes det har betalt sig, maa der henvises til Tabellerne II a og II b, hvor Beregningen

*) Franske Rapskager kunne være ligesaa gode som danske; men »franske Rapskager« kunne ligesaavel som engelske være af en saadan Beskaffenhed, at de helst maa anvendes til Gjødning uden først at gaa igjennem danske Malkekøer. B. B.

og Sammenstillingen er foretagen efter de i tidligere Aar anvendte Regler, og Værdiansættelsen er iaar ligesom ifjor sat til 5 Øre*) pr. Pd. beregnet Kraftfoder. Reduktionen til Kraftfoderenheder er altsaa skeet ved følgende Forholdstal:

100 Pd. Kraftfod.	= 100.	Beregn. Værdi af 100 Pd.	= Kr. 5,00.
— Kløverhø	= 40.	Do.	do. = — 2,00.
— Enghø	= 25.	Do.	do. = — 1,25.
— Gulerødder og			
— Runkelroer	= 12.	Do.	do. = — 0,60.
— Turnips og			
— Rutabaga	= 8.	Do.	do. = — 0,40.

Iaar ligesom tidligere viser det sig i Tab. II, at adskillige Landmænd, der give Malkekøerne mange Rodfrugter, komme til at producere Mælken forholdsvis dyrt, hvilket rimeligvis for en Del hidrører fra, at der er tillagt Rodfrugterne en for høj Næringsværdi, idet de opføres med en Værdi, som de vel nok i Reglen har til Fødning og til Fodring af Ungkvæg, men som det er højst tvivlsomt, om de ogsaa har, naar de anvendes til Malkekøer. — Det er tre Aar siden, at der her paavistes, at de fire Gaarde, der ikke havde brugt Rodfrugter, netop være de Gaarde, der havde produceret Mælken billigst, og det var for en Del støttet herpaa, at Kapt. Schroll og Meningsfæller tog Sagen op til den Diskussion, der blev den nærmeste Aarsag til, at Docent Fjord tog Roefodringsspørgsmaalet op. Og omend Docent Fjord offentliggjør Forsøgene som endnu kun foreløbige, undlader jeg dog ikke her at opfordre Landmændene til at skjænke Resultaterne den største Opmærksomhed; og særlig maa fremhæves, at det af Forsøgene synes at fremgaa:

1) At et dagligt Tilskud af 24—36 Pd. Rodfrugter til et

*) Som Priserne nu staa i Vinteren 1888—89 vil det vel være rigtigst i næste Mælkeriberetning for Kraftfoderets Vedkommende at sondre mellem Kager og Klid og Sæd, og lade de sidstnævntes Værdi vedblivende være ansat til 5 Øre pr. Pd., medens Kagernes sættes til 6 Øre pr. Pd.

iøvrigt vel sammensat Foder af Hø, Halm og Kraftfoder, hvad enten det har været Runkelroer eller Turnips, ikke har udøvet nogen paaviselig Indflydelse hverken paa Mælkens Indhold af Fedt eller af andre Stoffer.

2) At Runkelroer have en større Næringsværdi til Malkekøer end Turnips.

3) At 360 Pd. Runkelroer eller Turnips (anvendt som Tilskud til andet Foder i Mængder af 24 eller 36 Pd. pr. Ko) har forøget Mælkemængden henholdsvis med 26 og 13—14 Pd., medens samtidig Legemsvægten er tiltaget henholdsvis med 5 og 3 Pd.

Der er saaledes Udsigt til, at Forsøgene ville konstatere, at Turnips i Almindelighed ikke bør anvendes til Malkekøer, og at overhovedet Rodfrugtfodring, med Undtagelse af hvad der i diætisk Henseende er sundt, i Almindelighed ikke er fordelagtig i saadan Grad som tidligere oftest antaget, med mindre der tilsigtes Fedning ved Siden af Malkningen.

Jo længere man kommer bort fra det forældede Standpunkt at holde Kreaturer for at faa Halmen lavet i Gjødning, og jo mere det nu drejer sig om at fodre fordelagtigt, desmere maa den enkelte Kvægejer klare for sit eget Vedkommende det Spørgsmaal — hvor meget Foder kunne mine Køer omsætte pr. Stk. til størst mulig Mælkeproduktion? — Vil man søge Svar i Almindelighed paa dette Spørgsmaal i Tab. II a, viser det sig (erindres maa det, at samtlige Tal ikke gjælde Nykælvere, men ere Gjennemsnitstal for hele Besætninger og for hele Vinterfodringen), at tre af de fire Gaarde, hvor Mælken staaer i en Produktionspris over 5 Øre pr. Pd., netop ere de tre eneste Gaarde, der have opfodret foruden Halm pr. Ko pr. Dag Kraftfoder i en Mængde af over 13*) be-

*) For den nye Korrespondent Nr. 10's Vedkommende maa det bemærkes, at alle Køerne kælve i Sommerhalvaaret, og at den dyre Vintermælk altsaa for en Del betinges af den Omstændighed, at Mælken altid er dyrere at producere, jo længere Køerne ere fremme i Mælkningsperioden.

Tab. II a. Vinterfodringen 1887—88.

No.	Opfodret pr. Ko af beregnede Kraftfoderenheder.								Foderets Værdi i Kr.	Pd. Mælk pr. Ko.	100 Pd. Mælk kostet at producere.					
	Kraftfoder.	Kløver og Vikkehavrehø.	Enghø.	Bunkelroer og Gulerødder.	Turnips og Rutabaga.	Ialt.	I Gjennemsnit pr. Dag af				1887—88.	1886—87.	1885—86.	1884—85.	1883—84.	1882—83.
							Kraftfoder.	hele Foderet.								
2	1066	422	101	57	59	1705	4.7	7.9	85.25	3007	2.83	3.03	4.10	4.68	4.19	—
5	1602	102	55	813	»	2572	7.1	11.4	128.60	2998	4.29	4.64	4.86	8.02	7.70	8.15
9	913	»	473	855	39	2280	5.0	12.5	114.00	2644	4.35	3.48	3.63	—	—	—
7	1585	480	107	386	»	2558	7.1	11.5	127.90	2344	4.50	—	—	—	—	—
7	1498	63	134	38	»	1733	6.6	7.7	86.65	2736	3.17	3.38	4.05	4.98	4.79	5.35
8	1058	463	72	310	»	1903	5.8	10.4	95.15	2455	3.88	—	—	—	—	—
1	945	»	621	308	34	1908	4.3	8.6	95.40	2947	3.23	4.03	3.35	—	—	—
1	1348	255	160	819	»	2582	6.0	11.5	129.10	3750	3.47	3.57	3.72	6.01	4.64	5.12
8	1360	120	100	240	»	1820	6.4	8.5	91.00	3583	2.54	2.11	2.76	4.26	3.38	5.37
9	1944	583	182	1001	»	3710	8.0	15.2	185.50	2851	6.50	—	—	—	—	—
2	1464	242	»	558	»	2264	6.4	9.8	133.20	3316	4.02	4.26	—	—	—	—
2	1030	486	»	510	22	2048	4.7	9.3	102.40	1888	5.42	4.28	—	—	—	—
3	974	612	»	757	»	2343	4.5	11.0	117.15	3307	3.54	4.08	—	—	—	—
7	799	47	173	363	76	1458	3.4	6.2	72.90	2629	2.77	3.81	5.41	—	—	—
				*)												
7	1070	444	»	554	»	2068	5.8	11.3	103.40	2834	3.65	—	—	—	—	—
0	1055	»	192	»	177	1424	5.1	7.0	71.20	2469	2.88	3.40	4.52	5.32	—	—
1	702	200	755	900	»	2557	3.4	12.4	127.85	3656	3.50	3.60	2.25	4.09	5.23	5.14
7	1138	238	129	780	54	2339	5.3	10.8	116.95	2812	4.16	5.02	—	—	—	—
1	1376	713	446	»	»	2535	5.7	10.6	126.75	3579	3.54	2.39	2.93	3.10	4.71	—
1	1277	338	267	357	81	2320	5.8	10.6	116.00	2620	4.43	5.31	—	—	—	—
1	1378	1045	578	»	»	3001	6.3	13.8	150.05	2858	5.25	4.90	—	—	—	—
1	1279	930	»	653	»	2862	6.1	13.4	143.10	2512	5.70	—	—	—	—	—
6	1577	»	»	317	144	2038	8.6	11.1	101.90	2628	3.88	3.79	4.36	6.34	5.34	6.31

n Del af Rodfrugterne var Turnips og Rutabaga.

Tabel II. b.

Mælkerierens Nr.	Aargang.	pCt. Kælvere inden 1ste Januar.	Pd. Kraaffoder daglig pr. Ko.	Ialt Pd. Foder daglig pr. Ko.	Mælkeudbytte i Pd. pr. Ko.	Mælkens Produktionspris Ø. pr. Pd.	Mælkerierens Nr.	Aargang.	pCt. Kælvere inden 1ste Januar.	Pd. Kraaffoder daglig pr. Ko.	Ialt Pd. Foder daglig pr. Ko.	Mælkeudbytte i Pd. pr. Ko.	Mælkens Produktionspris Ø. pr. Pd.	
1	1883-84	39	5.4	8.1	2575	4.19	11	1886-87	42	6.8	10.6	2755	4.26	
	84-85	38	4.3	9.8	2650	4.68		87-88	52	6.4	9.8	3316	4.02	
	85-86	47	4.2	10.9	2850	4.10		12	1886-87	—	3.9	7.5	1791	4.28
	86-87	49	5.7	9.2	3406	3.03			87-88	32	4.7	9.3	1888	5.42
	87-88	52	4.7	7.9	3007	2.83			13	1886-87	35	8.0	11.9	3075
2	1881-82	40	8.3	12.9	1602	9.65	87-88	48		4.5	11.0	3307	3.54	
	82-83	23	6.6	11.7	1692	8.15	14	1885-86	45	5.4	12.0	2308	5.41	
	83-84	47	6.1	12.0	1968	7.70		86-87	—	4.4	10.0	2552	3.81	
	84-85	33	7.4	12.8	2023	8.02	87-88	—	3.4	6.2	2629	2.77		
	85-86	49	6.1	12.3	2628	4.86	16	1884-85	37	6.0	9.4	2267	5.32	
86-87	53	7.3	12.2	2736	5.00	85-86		28	5.4	8.6	2101	4.52		
87-88	49	7.1	11.4	2998	4.29	86-87		38	5.8	8.8	2572	3.40		
3	1885-86	50	5.3	11.9	2983	3.63	87-88	40	5.1	7.0	2469	2.88		
	86-87	54	5.5	12.0	3162	3.48	17	1881-82	40	3.2	11.8	3246	4.39	
	87-88	45	5.0	12.5	2644	4.35		82-83	44	3.6	12.4	3066	5.14	
5	1881-82	54	7.0	8.9	2237	4.87		83-84	45	3.4	12.3	2667	5.23	
	82-83	50	7.2	11.6	2681	5.35	84-85	45	3.0	10.9	3481	4.09		
	83-84	61	6.3	9.7	2588	4.79	85-86	64	2.6	9.7	4623	2.25		
	84-85	68	5.8	11.4	2975	4.98	86-87	—	3.3	12.0	3339	3.60		
	85-86	59	6.4	10.2	2862	4.05	87-88	—	3.4	12.4	3656	3.50		
7	86-87	60	6.4	8.1	2693	3.38	18	1886-87	41	6.5	11.1	2306	5.02	
	87-88	47	6.6	7.7	2736	3.17		87-88	47	5.3	10.8	2812	4.16	
	1885-86	66	3.9	9.1	2865	3.35	19	1883-84	—	7.5	13.5	3475	4.71	
	86-87	58	4.0	9.8	2513	4.03		84-85	—	7.0	10.0	4056	3.10	
	88-89	51	4.3	8.6	2947	3.23		85-86	68	6.8	10.0	3675	2.93	
8	1882-83	59	7.6	14.4	3261	5.12	86-87	68	7.4	7.4	3220	2.39		
	83-84	53	7.0	12.6	2870	4.84	87-88	—	5.7	10.6	3579	3.54		
	84-85	47	6.9	12.0	2564	6.01	20	1886-87	—	5.0	12.1	2387	5.31	
	85-86	47	7.4	11.4	3228	3.72		87-88	41	5.8	10.6	2620	4.43	
	86-87	38	7.2	10.4	3151	3.57		21	1886-87	52	3.2	8.9	1809	4.90
87-88	61	6.0	11.5	3750	3.47	87-88	—		6.3	13.8	2858	5.25		
9	1882-83	68	5.9	14.8	3464	5.37	23	1882-83	47	7.0	13.1	2721	6.31	
	83-84	50	4.8	10.1	3841	3.38		83-84	58	6.4	13.1	2807	5.34	
	84-85	70	5.6	12.9	4000	4.26	84-85	49	7.3	13.6	2679	6.31		
	85-86	87	6.7	10.7	4109	2.76	85-86	55	6.2	10.2	2588	4.30		
	86-87	76	5.0	7.5	3750	2.11	86-87	38	6.8	9.0	2150	3.79		
87-88	78	6.4	8.5	3583	2.54	87-88	46	8.6	11.1	2629	3.88			

regnede Foderenheder. — Og vil man i Tab. II b undersøge, hvorledes Forholdet stiller sig for hver enkelt Korrespondent, fra hvem der foreligger Regnskab for flere Aar, viser det sig, (det maa erindres at før 1886 beregnedes hvert Pd. Kraftfoder til 6 Øre pr. Pd. og for de tre sidste Aar derimod til 5 Øre pr. Pd.), at Mælken gennemgaaende er bleven dyrest de Aar, der er fodret stærkest, og at de fleste Gaarde synes at fodre fordelagtigst ved at blive under et Maximum af 12 Kraftfoderenheder pr. Ko, og at et Maximum af 10 Kraftfoderenheder pr. Ko allerede er for højt for adskillige. — Og selv om Tallet for pCt. Kælvere inden 1ste Januar tages med i Betragtning, viser det sig, at nogle producere absolut billigst det Aar, der er fodret mindst, og at adskillige Landmænd utvivlsomt til sine Tider have givet Køerne mere Foder, end de have kunnet betale med Mælk. — Forkjæmperne for den stærke Fodring ville muligvis mod disse Tals Gyldighed anføre, at de alle ere kummerlige Resultater og kun tjene til at antyde, at danske Køer gennemgaaende ere højst middelmådige og Korrespondenterne simple Fodermestre; men dertil maa svares, at det økonomiske Resultat maa være det afgjørende, og det gjælder om at benytte de »middelmådige Køer« saaledes, at man ikke »fodrer sig selv fra Gaarden«. — Men glædeligt er det jo at se, hvilke energiske Bestræbelser, der nu fra forskjellig Side gjøres for at forbedre Køerne, af hvilke en Del utvivlsomt endnu ere utilladelig lidet produktive.

Enkelte Korrespondenter meddele, at paa deres Egn har Vandmanglen været meget generende hele Vinteren igjennem. Flere Steder kunde Brønden ikke forsyne Klostalden med Vand, og man saa hist og her, at Køer bleve drevne i Marken for at vandes ved Mærgelgravene, hvilken Fremgangsmaade blev mere og mere uheldig, jo længere man kom frem paa Vinteren, fordi Snestormene bleve hyppigere og Laget af Is og Sne tykkere. — For Andelsmælkerierne var den lange Vinter meget besværlig, derved at Mælkevognene saa ofte døjede med at komme frem.

Og hvor Forholdene vare ugunstigst, skete det ofte, at enkelte Mælkevogne først naaede Mælkeriet hen paa Eftermiddagen eller endog undertiden helt maatte opgive den planmæssige Kjørsel og overlade til en Del af Interessenterne selv at skaffe deres Mælk frem. — Forsendelsen af Smør, var for nogle Mælkeriers Vedkommende undertiden fuldstændig umulig, og i en lang Periode var Esbjerg den eneste Havn, hvorfra der var sikker Forbindelse paa England, og ad den Vej exporteredes da ogsaa betydelige Kvantiteter Smør til alle engelske Pladser ikke alene fra Jylland, men ogsaa fra Øerne.

I nogle Egne af Landet var, som tidligere nævnt, Foderbeholdningerne smaa allerede om Efteraaret, og derfor var det dobbelt trykkende, at Foraaret lod saa længe vente paa sig. — Al Slags Halm blev efterspurgt Vare, og det var vanskeligt ved forøget Brug af Kraftfoder at hindre Mælkeudbyttet fra at dale. — Særlig i Jylland var der hele Vinteren sparet stærkt paa Stroelsen eller slet ikke anvendt Halm dertil; men desuagtet kneb det mere med at fodre Besætningerne igjennem, end Folk havde ventet. — I April laa Sneen højt, og Lader og Stænger vare næsten tomme; Køerne stode mange Steder, særlig i den nordlige Halvdel af Jylland, paa mindst mulige Halmration, og det var dyrt at lade dem leve paa Kraftfoderet. Endog i Aarhus Amt fandtes der Gaardmænd, hvis Køer brølede af Sult, saa Konen vilde have Manden til at bryde Taget af Laden for at fodre med det, og i Begyndelsen af Maj kunde man se Kreaturer i Enge, hvor der kun var Mos og visne Græstotter at gnave i. — Mange større Gaarde i Jylland toge Lyng, og hvad andet de kunde skaffe, med til Hjælp, og de bleve dog saa rent udfodrede at der ikke blev levnet saa meget Halm, at Folkene kunde lave sig nye Træskovisker. — Saa streng Vinter i Forening med saa sent Foraar maa det danske Mælkeribrug kun nødig snart se igjen. —

Kun en eneste Korrespondent paa Lolland havde sine Køer ude den 14de Maj. Fra Falster meddele to Land-

mænd at de have bunden ud henholdsvis den 15de og 20de Maj. Korrespondenten paa Bornholm ophørte med Vinterfodringen den 21de Maj. Paa Sjælland, Fyn og Samsø kom Køerne først paa Marken i Løbet af sidste Halvdel af Maj. Et Par Korrespondenter fra Vejle Amt havde nogenlunde Græs den 20de Maj; men Korrespondenten fra Aarhus Amt holdt Køerne inde til den 25de Maj. Og længere Nord paa kom Køerne mange Steder ud inden Maj Maanedes Slutning, mere fordi Vinterfodret var opbrugt, end fordi Græsningen var tjenlig og tilfredsstillende.

I Begyndelsen havde Køerne det imidlertid ingenlunde godt paa Marken. — Sommervejret havde holdt sit Indtog i Kjøbenhavn den 18de Maj, da Udstillingen aabnedes; men i Reglen vedblev det at være afskyelig koldt langt ind i Juni Maaned. Køerne maatte staa med Dækkener paa eller tages ind om Natten, og et Tilskud af Krafftoder blev mange Steder nødvendigt, dersom man vilde holde Mælkeudbyttet oppe. — Først ved St. Hansdagstid kom der rigelig Grøde i Græsset. Og heldigvis blev Græsningen derefter gennemgaaende god. Fra mange Egne af Landet hørtes der længere hen paa Sommeren stadig glædelige Beretninger om, at Græsningen efterhaanden blev mere og mere rigelig. Og Staldfodring kom meget mindre til Anvendelse end de foregaaende Somre. — Nogle Steder var Forholdet maaske nok det, at Halm og Hø var fuldstændig opbrugt, og uden Halm havde man ikke Lyst til at staldfodre; men de fleste Steder var der ogsaa forholdsviis ringe Grund til at staldfodre; thi det var ikke nødvendigt at spare paa Græsset.

I Modsætning til de tre foregaaende Somre var 1888 kold og vaad, ja gennemgaaende ligefrem rig paa Nedbør; og dette Vejrlig gav sig ikke alene til Kjende derved, at der kom god Græsning og atter Vand i Brønde og Grave; men det sporedes ogsaa i Mælkestuerne, og det undertiden paa en meget uheldig Maade. — Fra forskjellige Steder meddele Korrespondenter, at den fugtige Luft i Bøtte-

Tab. III. Sommerfodring og Mælkeriudbytte

Mælkeriernes Nr.	Koholdets Størrelse.	Antal Græsløge.	Produktion pr. Ko.						Mælkeforbrug til 1 Pd.		Salgspris pr. 100 Pd.			
			Pd. Mælk.	Pd. Smør.	Pd. Ost.	Pd. Svin.	Skumm. Mælk anvendt til		Smør.	Frisk Ost.	Smør.	Ost.	Svin.	Skummet Mælk.
							Salg Pd.	Kalve og Husholdning.						
1	112	140	1693	55	36	138	—	236	30.7	12.2	89.43	16.00	24.39	—
2	78	144	2102	79	77	104	13	247	26.2	14.7	91.00	16.00	23.50	1.62
3	183	122	2780	110	60	63	19	806	24.6	13.7	85.00	15.00	20.50	0.75
4	142	160	2163	69	105	76	36	165	30.9	14.1	89.30	16.00	24.00	1.50
5	36.2	146	2387	75	116	100	68	349	31.0	12.5	87.02	15.30	22.30	1.50
6	260	—*)	2535	97	88	85	22	288	25.3	14.6	87.80	13.50	23.25	2.00
7	114	155	1755	60	53	65	12	407	28.6	13.4	92.99	18.43	25.94	2.00
8	75	138	1932	—	—	—	—	—	25.9	13.7	—	—	—	—
9	49	152	1456	40	»	56	20	245	33.3	—	90.00	—	25.00	—
10	125	122	1791	66	32	49	92	758	24.3	14.7	89.75	14.00	23.50	1.00
11	80	140	1645	60	52	99	12	533	27.1	16.0	89.26	21.00	23.50	2.00
12	178	161	2548	91	94	—	96	693	26.5	12.9	90.29	14.00	24.50	1.00
13	154	33	2359	98	68	69	14	269	24.0	16.0	94.25	14.00	27.00	1.50
14	111	129	1543	57	54	83	31	276	25.2	14.5	86.29	11.00	23.66	1.50
15	194	—*)	2382	76	85	218	22	451	26.1	12.1	92.72	16.40	22.70	1.50
16	73	142	1692	59	78	83	5	332	28.1	11.9	85.73	16.50	27.50	—
17	24	158	2840	63	49	115	169	789	31.5	13.4	86.00	16.00	22.50	2.00
18	58	147	1716	61	26	81	69	267	27.4	13.5	93.00	18.00	22.00	2.50
19	30	132	1797	63	40	51	»	678	26.6	12.9	92.60	—	28.50	—
20	97	148	1839	59	44	79	54	307	30.6	12.5	96.00	17.00	26.75	1.75
21	180	141	1851	72	1	46	24	982	24.5	13.2	88.00	—	24.00	1.25
22	40	153	2250	79	»	133	»	250	27.9	—	92.00	—	24.40	»
23	48	—*)	2611	93	66	120	93	253	27.4	11.8	97.00	12.40	22.20	1.25

*) Regnskaberne omfatte Tiden $\frac{1}{5}$ — $\frac{31}{10}$.

paa 23 Gaarde i 1888.

Foder pr. Ko.				Mælkerisystem.	Anmærkning.	Sommeren 1887.	
Pd. Kraftfoder.	Pd. Kløverhøg.	Pd. Enghøg.	Td. Ld. Græsareal.			Pd. Mælkeudbytte pr. Ko.	Mælkeforbruget til 1 Pd. Smør.
44*)	»	»	c. 1	Is og Bøtter.	Halvdelen indb.	1744	29.8
»	»	»	0.8	Vand og Is.	⁵ / ₁₀ , Resten ¹⁷ / ₁₀ . Ualmindelig godt Græsaar.	1785	29.3
805*)	»	1723	0.3	B. & W.' Centrifuge.	Lidt Vanskelighed m. Smørrets Kval.	2777	26.7
»	»	»	1.7	Bøtter og Is.	—	—	—
»	»	»	0.9	Bøtter.	Vanskelig Osteafs.	2042	29.5
345	288	»	0.4	Lefeldt's Centrifuge.	Afsmag v. Smørret.	—	—
53	»	105	—	Is.	—	1686	29.4
241	2	2	c. 0.5	B. & W.' Centrifuge.	—	2507	25.2
»	»	»	0.7	Vand.	Rigeligt Græs.	1713	29.4
87	342	»	0.6	Lavals Centrifuge.	Delvis Sommer- staldfodring.	—	—
234	80	50	0.6	Is.	—	1731	27.7
524	»	»	c. 0.9	B. & W.' Centrifuge.	Delvis Sommer- staldfodring.	2001	25.2
300	270	»	c. 0.3	B. & W.' Centrifuge.	Staldfodret undt. ²⁴ / ₈ — ²⁶ / ₉ .	2157	25.0
»	»	»	0.9	B. & W.' Centrifuge.	—	1643	25.0
608*)	»	»	c. 1	B. & W.' Centrifuge.	—	—	—
245	»	137	1.4	Is og Bøtter.	Ostehandelen vanskelig.	1391	28.3
232	»	625	0.7	Is.	Græsningsarealet er Eng.	2836	32.4
»	86	69	0.9	Is.	—	1672	29.9
»	»	»	1.5	Bøtter og Is.	—	1774	28.1
217	—	—	0.9	Is.	—	2030	30.8
107	107	53	c.0.7*)	Kofoeds Centrifuge.	—	2039	25.9
»	»	»	c. 1	Mælkekjærning.	Tillagt 15 og fedet 2 Kalve.	—	—
641	»	»	0.7	B. & W.' Centrifuge.	—	2613	27.3

*) Hvoraf nogle Roer beregnet til Kraftfoder.

*) 83 Tdr. Ld. Græsareal og 26 Tdr. Ld. Vikkehavre.

mælkerierne vanskeliggjorde Flødens gode Afsætning. Og Mælkerier af alle Systemmer havde Vanskeligheder med Flødens Syrning og Smørrets Kvalitet paa ganske anden og langt stærkere Maade end i de foregaaende Aar, og kyndige, gamle Mælkerifolk udtalte almindelig, at det var Vanskeligheder, der fulgte med den »fugtige Luft«. — Det var ikke uden Grund, at de holstenske Mejersker med pinlig Omhu holdt det store Mælkestuegulv tørt og af al Evne søgte at udlufte og gjenntørre Kjærner, Smørtrug og alt andet Trætøj. — Høj Varme kan let dræbe de fleste Bakterier og streng Kulde og god Tørhed kan hæmme næsten enhver Slags Omdannelse; men fugtig Luft og passende Varmegrad, det er hvad »de usynlige Fjender«, en Mængde lavere Organismer, kunne benytte sig af til at trives, formere sig stærkt og fremkalde Omdannelser af meget forskjellig Art. — Mange yngre Mejersker havde ikke tidligere haft Lejlighed til at gjøre slige Erfaringer; men i Sommer maatte de fælde mange Taarer for de Vanskeligheder, de ikke kunde overvinde. — Lang Fløde, Ost i Fløden, Vanskelighed med at faa Smør og bitter Afsmag i Smørret var vel nok de hyppigste Fejl; men nogle Steder var Syrningen helt forstyrret, og man mødte en afskyelig Lugt, naar Laaget blev taget af Kjærnen. Enkelte Steder tiltog endog saadanne Vanskeligheder henimod Efteraaret, og Aarsagerne til dem vare uden Tvivl meget forskellige.

Som medvirkende Aarsag til Vanskelighederne kom uden Tvivl mange Steder den Omstændighed, at der hen paa Sommeren bliver forholdsvis mange Køer, der ere gammelmalkende, og ogsaa en Del, der af andre Grunde give daarlig Mælk. — Det er en Skik, mange Landmænd ikke ville give Afkald paa, at først ved Indbindingstid ud-rangeres Udsætterkøerne og sættes paa Fedestald, medens Brummere, gamle Overløbere og Køer lidende af tilfældig Sygdom vedblivende malkes i Efteraarsmaanederne uden at der agtes paa, at deres Mælk kan være afskyelig ilde-

smagende og mulig ved en kemisk Undersøgelse vise en i forskjellig Henseende abnorm Sammensætning*).

Enhver Mejerske, der har Erfaring i at lave »ny Syre«, veed, at saadan laves fortrinsvis sikkert og godt af Mælken fra de Køer, der staa i fuld Mælkeydelse. — Forsøger man at lave ny Syre af de gammelmalkende Køers Mælk, mislykkes det oftest, og undertiden bliver Mælken bitter og stinkende raadden istedetfor behagelig sur. Et lignende Resultat vil man oftest komme til med al den Mælk, der hidrører fra Køer, der lide af Parresyge eller hvilkensomhelst anden Sygdom, naar den allerede ved Malkningen røber sin Daarlighed ved at have en salt, bedsk eller paa anden Maade ubehagelig Smag. Trives imidlertid ikke Mælkesyrebakterierne i saadan Mælk, vil denne snart blive Sædet for andre Omdannelser, og hvilke disse end ere, kunne de kun være skadelige for Smørproduktionen, og derfor er det altid tilraadeligt og mange Steder ligefrem nødvendigt at anvende stor Forsigtighed med at sortere den daarlige Mælk fra. — Iaar har den rigelige mælke drivende Græsning uden Tvivl bidraget til, at mange Køer, der skulde kælte strax efter Indbindingen eller sættes paa Fedestald, vedbleve at malke; men Mælken var undertiden kassabel, og først Smørrets daarlige Kvalitet bragte Folk til at tænke over Sagen. — Slige dyrekjøbte Erfaringer kunne maaske bidrage til, at mange Kvægholdere fremtidig drage mere Omsorg for i Tide at golde de gammelmalkende Køer, der snart skulle kælte, og paa et tidligere Stadium stille Udsætterne til Fedning, eventuelt saa tidlig, at de kunne malkes og fedes samtidig og vedblive at give god Mælk til de gaa bort som Fedekøer.

Af Tab. IV fremgaaer det, at adskillige Gaarde i ret betydelig Grad indskrænkede Anvendelsen af Kraftfoder

*) Om »daarlig Mælk« se mine Artikler i »Ugeskrift for Landmænd« og »Vort Landbrug«.

til Svin, og i saa Tilfælde har Produktionen af Pd. Fedesvin levende Vægt naturlig været mindre end tidligere. — Dette Forhold fremkaldtes særlig ved Udførselsforbudet, der indgav mange Producenter Frygt for vanskelig Afsætning, som ogsaa viste sig at indtræde særlig for »store fede Svins« Vedkommende. — Og fra mange Sider hører man almindelig, at Svinehandelen og Svinepriserne have været gennemgaaende daarlige for Producenterne i det forløbne Aar. — Nedgang i Landets Overskudsudførsel spores dog ikke.

Netto-Udførsel af

	levende Svin	Flæsk.
1879—80.....	232.000 Stk.	4 965.000 Pd.
1880—81.....	229.000 —	3.937.000 —
1881—82.....	248.000 —	9.254.000 —
1882—83.....	312.000 —	11.979.000 —
1883—84.....	310.000 —	25.907.000 —
1884—85.....	189.000 —	25.805.000 —
1885—86.....	193.000 —	27.003.000 —
1886—87.....	249.000 —	46.684.000 —
1887—88.....	60.378 —	74.907.000 —

Af hosstaaende Tabel sees det, at omend Udførselen af levende Svin er aftagen betydelig, saa er Udførselen af Flæsk stegen fuldkommen saa meget, idet der for hvert levende Svin, der er udført mindre, er udført 150 Pd. Flæsk mere end det foregaaende Aar; og det svarer til betydelig over 200 Pd. levende Vægt. Og selv om mange af de Svin, der gik til Hamburg vare store, fede Svin, kan Gjennemsnitsvægten af dem alle dog næppe antages at have været over 200 Pd. —

Ikke mindre end fire Femtedeile af Udførselen af levende Svin fandt Sted i Oktober Kvartal 1887; i Januar Kvartal udførtes kun 150 Stk.; men i det sidste halve

Tab. IV. Udbytte af skummet Mælk,
Ostproduktion og Svinehold 1887—1888.

MILKETS NR.	Svineholdet.						Ialt med Fradrag af Kraftfoderets Værdi.	Sk. Mælk pr. Ko.		Ostepro- duktion pr. Ko.		Udbytte pr. Ko af Svin, Ost, skum. Mælk.	
	Solgt Grise pr. Ko. Kr.	Solgt og forbrugt Fedesvin pr. Ko. (levende Vægt).			Kraftfoder til Svin pr. Ko.			Salg. Kr.	Til Kalve og Hus- holdningsbrug. Kr.*)	Pd. frisk Ost.	Kr.**)	Ialt Kr.	Med Fradrag af Svine- nes Kraftfoder. Kr.
		Forbrug. Pd.	Salg. Pd.	Kr.	Pd.	Kr.							
1	1.70	26	251	66.93	702	35.10	33.53	0.05	7.20	101	14.56	90.44	55.34
2	0.39	45	164	49.13	520	26.00	23.52	0.41	5.23	205	29.60	84.76	58.76
3	"	14	117†)	26.65	499	24.95	1.70†)	0.26	15.53	118	15.90	58.34	33.39
4	3.27	25	128	36.72	358	17.90	22.09	1.11	5.72	239	34.40	81.22	63.32
5	1.60	48	152	44.64	424	21.20	25.04	2.16	13.02	205	28.31	89.73	68.53
6	0.45	15	155	39.53	353	17.65	22.33	0.86	7.55	173	21.06	69.45	51.80
7	1.17	19	187	51.11	597	29.85	22.43	0.56	12.06	108	15.85	80.75	59.90
8	—	—	—	43.29	—	27.70	15.59	0.50	19.70	148	11.02	76.51	48.81
9	3.23	15	98	27.90	208	10.40	20.73	0.48	20.65	15	3.50	55.76	45.36
10	17.81	"	98	23.03	519	25.95	14.89	2.44	19.96	88	11.20	74.44	48.49
11	"	22	176	46.53	583	29.15	17.38	0.64	15.40	160	23.04	85.61	56.46
12	0.60	—	—	45.13	—	30.39	13.10***)	1.24	12.90	168	20.14	77.77	47.38
13	"	13	125	37.26	200	10.00	27.16	0.47	9.00	183	22.45	69.18	59.18
14	0.32	22	144	39.28	421	21.05	18.55	1.10	10.66	125	12.32	63.68	42.63
15	0.60	16	329	73.78	737	36.85	37.53	0.65	12.00	178	23.60	110.63	73.78
16	3.28	23	143	42.33	554	27.70	17.91	0.07	8.44	183	27.23	81.35	53.65
17	"	"	231	51.96	488	24.40	27.56	2.85	21.12	147	21.12	97.05	72.65
18	16.52	36	126	37.32	296	14.80	39.04	3.37	10.81	67	10.80	78.82	64.02
19	"	62	40	29.07	185	9.25	19.82	"	25.41	40	5.40	59.88	50.63
20	0.48	31	128	38.35	479	23.95	14.88	2.24	10.04	96	14.62	65.73	41.78
21	1.24	10	83	22.56	100	5.00	18.80	0.69	19.17	44	6.00	49.66	44.66
22	2.71	22	245	65.15	686	34.30	33.56	"	9.94	"	"	77.80	43.50
23	2.84	38	193	51.28	760	38.00	16.12	2.96	6.98	94	11.84	75.90	37.90

*) Den skummede Mælk beregnes til 1 Øre pr. Pd.

*) Hvor Ostens Svind ej er opgivet, er beregnet til 10 pCt. for frisk og 20 pCt. for lagret Ost. Og hvor Ostepreisen ej er opgivet, er den beregnet til 15 Øre pr. Pd.

*) Der er købt Smaagrise for 2.24 Kr. pr. Ko.

†) Dette daarlige Resultat skyldes dels, at Beholdningen af Svin var større ved Slutningen end ved Begyndelsen af Aaret, dels stor Dødelighed blandt Ungsvinene.

Aar skaffedes der regelmæssig Afsætning til Hull i England, og den Forbindelse bliver foreløbig opretholdt.

At Baconproduktionen har kunnet tiltage, om end mange store Gaarde noget indskrænkede deres Svinehold, skyldes den Omstændighed, at flere og flere af de mindre Landbrugere lægge sig efter Produktion af Slagterisvin. — Fællesmælkerierne kunde yderst sjælden faa de store Mængder skummet Mælk og Valle fordelagtig udnyttet gennem Svinebesætningerne, der oftest led af Sygdom. Dødelighed og Utrivelighed. Men jo flere Andelsmælkerier der oprettes, desto mere Mælkeriaffald bringes der tilbage til de Tusinder af Interessenter; Bønderne skulle nok vide at omgaaes økonomisk med Mælken og Vallen, og det viser sig, at de hurtig kunne lære at producere gode Baconsvin.

For Svinehandelen har det været et Mærkeaar. Mange Landmænd saa bekymrede paa, at Udførsel blev dem umulig eller vanskelig; men der er dog nu Grund til at antage, at naar først Overgangstiden er forbi, vil det vise sig mest fordelagtig, at Svinene slagtes her i Landet. — Horsens Andelsslagteri tiltrak sig Opmærksomhed fra alle Kanter. Og ikke mindre end en halv Snes Slagteriselskaber er bleven stiftet, og baade paa Sjælland, Fyen og i Jylland ere nogle af dem i fuld Virksomhed. Produktet finder let Afsætning; og ville Slagterierne ved passende Prisforskjel tilkjendegive Landmændene, hvilke Kvaliteter Englænderne mest sætte Pris paa, skal baade store og smaa Producenter nok komme efter at levere prima Slagterisvin. — Affaldet bliver efterhaanden efterspurgt og vurderet paa rette Maade af den store Befolkning, der maa se paa at leve billigt; og Overskudsudførselen vil kunne tiltage til Fordel for hele Landet.

Indtægten af Ostproduktionen var i 1887 noget opadgaaende, og det bevirkede strax, at mange Producenter mente, at nu vilde der blive bedre Penge at tjene ved Ostning end ved at give Svinene den skummede Mælk.

— Som det var at vente, have de fleste Folk mødt Skuffelser paa dette Omraade; thi saasart Ostekamrene bleve fyldte i Foraarsmaanederne, blev Efterspørgslen yderst ringe. — Overproduktion indtraadte hurtigt paa mange Egne. Og det er fremdeles de fleste Steder en betænkelig Sag at producere mere Skummetmælksost, end hvad der kan sælges til Omegnens Forbrug. — Export af den Vare kan foreløbig ingen Betydning faa. Og for Andelsmælkerierne vil det være urigtigt at sætte mange Penge i Redskaber og Bygninger til Ostning, om end det meget maa ønskes, at der laves saa megen Ost, som Interessenterne kunne anvende; det kan gøres med smaa Driftsudgifter.

Overskudsindførselen af Ost beløb sig for Aaret til 778 Tusind Pd.; men det er jo gennemgaaende fed Ost til høj Pris af mange forskellige Arter og Kvaliteter, som kun vanskelig laves med Fordel her i Landet, hvor der i beklagelig Grad er ringe Interesse for Tilvirkning af fed Ost, der dog utvivlsomt nogle Steder maa kunne blive fordelagtig, naar passende Kræfter med fornøden Omhu og Energi vilde tage f. E. Gorgonzolatilvirkningen op.

Grosserersocietetets Topnotering for fineste Smør.

	1878—79.	1879—80	1880—81.	1881—82.	1882—83.	1883—84.	1884—85.	1885—86.	1886—87.	1887—88.
November ...	127.0	117.2	138.0	135.0	124.0	128.8	117.0	109.0	107.0	105.0
December ...	119.0	122.8	132.0	134.8	125.5	124.0	117.0	104.0	108.8	100.4
Januar.	113.2	122.4	130.5	135.0	121.5	120.0	114.0	105.5	102.2	98.5
Februar.	117.2	125.9	128.0	133.0	124.5	123.5	104.0	99.5	93.0	95.5
Marts.	112.4	129.0	118.5	130.4	120.8	113.0	106.0	94.5	97.2	96.0
April.	99.6	119.6	114.0	121.0	103.0	106.0	96.0	84.5	84.0	82.0
Maj.	93.6	100.0	106.0	96.0	101.0	94.4	85.0	81.5	74.0	76.2
Juni.	81.4	98.6	101.0	98.4	97.2	90.0	82.5	72.8	78.6	84.5
Juli.	83.0	102.4	110.7	101.5	101.0	91.6	88.5	83.6	91.0	85.5
August.	80.0	108.8	115.5	102.5	104.0	102.5	96.0	88.5	99.0	84.4
September ..	92.8	117.0	119.3	112.0	106.4	113.0	106.5	94.4	101.8	88.5
Oktober.	106.0	128.0	119.0	116.5	119.0	124.8	113.6	108.5	108.0	99.3
	102.1	116.0	119.3	117.1	112.3	110.6	102.2	94.0	95.5	91.2

Tab. V. Mælkerierne

Mælkeriernes Nr.	Koholdets Størrelse.	Antal Dage*).	Opfodret til Køer og Svin, alt reduceret til Pd. Kraftfoder.							Produceret pr. Ko.						
			Køerne.				Svinene.			Ialt Værdi.	Pd. Mælk.	Pd. Smør.	Pd. Ost.	Sk. Mælk anv. Pd. til		Pd. Svin.
			Pd. Kraftfoder.	Pd. Hø, Roer etc.	Ialt Pd.	Værdi. Kr. Øre.	Pd. Kraftfoder.	Værdi Kr. Øre.	Salg.					Kalve og Husholdning.		
1	114	366	1110	639	1749	87.45	702	35.10	122.55	4700	150	101	5	720	27	
2	78	369	1602	970	2572	128.60	520	26.00	154.60	5100	180	205	25	523	20	
3	193.5	365	1718	1798	3516	175.80	499	24.95	200.75	5424	204	118	34	1553	13	
4	141	382	1585	973	2558	127.90	358	17.90	145.80	5007	156	239	74	572	15	
5	37.1	371	1498	235	1733	86.65	424	21.20	107.85	5125	170	205	144	1302	20	
6	259.5	365	1403	961	2364	118.20	353	17.65	135.85	4990	183	173	43	755	17	
7	115	370	998	989	1987	99.35	597	29.85	129.20	4702	145	108	28	1206	20	
8	75	365	1589	1235	2824	141.20	—	27.70	168.90	5682	205	148	50	1970	—	
9	49.5	365	1360	460	1820	91.00	208	10.40	101.40	5039	157	15	48	2065	11	
10	127.5	365	2031	1903	3934	196.70	519	25.95	222.65	4642	166	88	244	1996	9	
11	83	369	1698	845	2543	127.15	583	29.15	156.30	4961	168	160	32	1540	19	
12	178	380	1554	1018	2572	128.60	—	30.39	158.99	4436	162	168	124	1290	—	
13	155.5	365	1274	1477	2751	137.55	200	10.00	147.55	5666	225	183	31	900	13	
14	111	365	799	659	1458	72.90	421	21.05	93.95	4172	153	125	73	1066	16	
15	200.5	365	1678	998	2676	133.80	737	36.85	170.65	5216	177	178	43	1200	34	
16	75.5	365	1300	403	1703	85.15	554	27.70	112.85	4161	138	183	7	844	16	
17	32	366	934	2011	2945	147.25	488	24.40	171.65	6496	164	147	285	2112	23	
18	61	362	1138	1252	2390	119.50	296	14.80	134.30	4528	159	67	135	1081	16	
19	32.5	371	1376	1159	2535	126.75	185	9.25	136.00	5376	183	75	»	2541	16	
20	100	368	1494	1043	2537	126.85	479	23.95	150.80	4459	141	96	128	1004	13	
21	180	359	1485	1679	3164	158.20	100	5.00	163.20	4709	161	44	55	1917	9	
22	41.5	365	1279	2583	2862	143.10	686	34.30	177.40	4762	161	»	»	994	20	
23	48	365	2218	461	2679	133.95	760	38.00	171.95	5240	184	94	237	698	24	

*) »Antal Dage« vedkommer ikke Produktionen, men kun Fodringen, og hvor in-
 andet er angivet, er der regnet fra Indbindingsdag til Indbindingsdag.

arsregnskab.

Kr. Øre.	Sød Mælk ej anv. til Smør- og Osteprodukt. à 5 Øre pr. Pd.		Svin, Ost og skummet Mælk. Kr. Øre.	Ialt Værdi. Kr. Øre.	Produktionens Værdi med Fradrag af Foderets Værdi.	Kvægrace.	Skumningssystem.	Tillagt og fedet Antal Kalve.
	Produktionens Værdi pr. Ko.							
49	1.55	90.44	230.48	107.93	Jydsk.	Is og Bøtter.	12	
83	13.60	84.76	265.19	110.59	Nordslesvigsk.	Vand & Is.	14	
50	7.05	58.34	252.89	52.14	Nordslesvigsk.	B. & W.'s Centrifuge.	81	
14	7.50	81.22	231.86	86.06	Rødt dansk Kvæg.	Is og Bøtter.	23	
62	7.90	89.73	251.25	143.40	Rødt dansk Kvæg.	Bøtter.	12	
53	11.60	69.45	247.58	111.73	Rødt dansk Kvæg.	Lefeldt's Centrifuge.	68	
20	16.40	80.75	235.35	106.15	Jydsk.	Is og Bøtter.	40	
97	21.40	76.51	283.88	114.98	Angler.	B. & W.'s Centrifuge.	40	
15	10.90	55.76	213.81	112.41	Angler.	Is og Vand.	21	
47	19.40	74.44	252.31	29.66	Rødt dansk Kvæg.	Lavals Centrifuge.	46	
22	4.85	85.61	248.68	92.38	Rødt dansk Kvæg.	Is og Fade.	15	
62	16.70	77.77	247.79	88.80	Rødt dansk Kvæg.	B. & W.'s Centrifuge.	41	
55	»	69.18	288.23	140.68	Rødt dansk Kvæg.	Centrifuge.	59	
67	8.25	63.68	213.50	109.55	Rødt dansk Kvæg.	B. & W.'s Centrifuge.	39	
4	3.05	110.63	285.12	114.47	Rødt dansk Kvæg.	B. & W.'s Centrifuge.	99	
2	4.35	81.35	209.32	96.47	Jydsk.	Is og Bøtter.	9	
8	45.61**)	97.05	287.74	116.09	Hollandsk.	Is.	36	
7	15.40	78.82	246.99	112.69	Rødt dansk Kvæg.	Is.	16	
8	27.55**)	59.88	255.81	119.81	Ayrshire.	Is og Bøtter.	15	
4	6.35	65.73	210.72	59.92	Nordslesvigsk.	Is og Vand (god Kilde).	20	
0	9.35	49.66	207.81	44.61	Blandet Besætning.	Kofoeds Centrifuge.	52	
6	4.35	77.80	231.91	54.51	Rødt dansk Kvæg.	Mælkekjærning.	13	
8	6.40	75.90	269.88	97.93	Rødt dansk Kvæg.	B. & W.'s Centrifuge.	5	

Den største Del er anvendt til Spædekcalve i Vintermaanederne med højeste Smørpriser, derfor bibeholdes Prisen 5 Øre pr. Pd.

Noget Sød mælk solgt til nærliggende Fællesmælkerier.

Tab. VI.

Opgjørelse af den Værdi, hvortil 1 Pd. Mælk er udbragt.

Mælkeriernes Nr.	Produktionens Værdi pr. Ko.				Pd. Mælk pr. Ko.	1 Pd. Mælk udbragt i Øre.						
	Smørudbytte. Kr. Øre.	Svin, Ost, sk. Mælk m. Fradr. af Svin. Kraftf.	Værd. af sød Mælk ej anv. t. Smør- og Ostprodukt. a 6 Øre.	Ialt. Kr. Øre.		1888.	1887.	1886.	1885.	1884.	1883.	1882.
1	138.49	55.34	1.55	195.38	4700	4.16	4.70	4.24	5.06	5.32	—	—
2	166.83	58.76	13.60	239.19	5100	4.69	5.10	4.76	4.92	5.10	5.72	5.10
3	187.50	33.39	7.05	227.94	5424	4.20	4.81	4.88	—	—	—	—
4	143.14	81.22	7.50	231.86	5007	4.63	—	—	—	—	—	—
5	153.62	68.53	7.90	230.05	5125	4.49	4.81	4.42	5.06	5.14	5.39	5.41
6	166.53	51.80	11.60	229.93	4990	4.61	—	—	—	—	—	—
7	138.20	59.90	16.40	214.50	4702	4.56	4.21	4.42	—	—	—	—
8	185.97	48.81	21.40	256.18	5682	4.51	4.97	4.96	5.13	5.18	5.75	5.48
9	147.15	45.36	10.90	203.41	5039	4.04	4.25	4.07	4.69	4.86	5.07	5.72
10	158.47	48.49	19.40	226.36	4642	4.88	—	—	—	—	—	—
11	158.22	56.46	4.85	219.53	4961	4.43	4.72	—	—	—	—	—
12	153.32	47.38	16.70	217.40	4436	4.90	5.26	—	—	—	—	—
13	219.05	59.18	»	278.23	5666	4.91	5.03	—	—	—	—	—
14	141.57	42.63	8.25	192.45	4172	4.61	4.79	4.76	—	—	—	—
15	171.44	73.78	3.05	248.27	5216	4.76	—	—	—	—	—	—
16	123.62	53.65	4.35	181.62	4161	4.37	4.51	4.27	5.32	—	—	—
17	145.08	72.65	45.61	263.34	6496	4.06	4.20	4.51	4.69	4.67	5.98	4.93
18	152.77	64.02	15.40	232.19	4528	5.13	5.25	—	—	—	—	—
19	168.38	50.63	27.55	246.56	5376	4.58	4.55	—	—	—	—	—
20	138.64	41.78	6.35	186.77	4459	4.19	4.62	—	—	—	—	—
21	148.80	44.66	9.35	202.81	4709	4.31	4.70	—	—	—	—	—
22	149.76	43.50	4.35	197.61	4762	4.15	—	—	—	—	—	—
23	187.58	37.90	6.40	231.88	5240	4.43	4.76	5.73	5.43	5.91	6.49	6.30

I Tab. V er Mælkeriernes Aarsregnskab sammenstillet paa sædvanlig Maade. Resultatet maa søges i Talrækken, der har til Overskrift »Produktionens Værdi med Fradrag af Foderets Værdi«. De mindste Tal her vise sig at hidrøre fortrinsvis fra de samme Korrespondenter, som ifølge Tab. II a have produceret Mælken dyrest. For Nr. 3's Vedkommende er det for en Del Svineholdet, der er Skyld i det daarlige Udbytte; men ellers synes det fortrinsvis at maatte tilskrives den Omstændighed, at Køerne daarlig til enhver Tid have kunnet betale det Foder, de have faaet, og dette gjælder da særlig Nr. 10, der er den, der har anvendt mest Foder pr. Ko, og som har faaet det mindste Nettoudbytte, omend der er en anselig Bruttoindtægt, men den er jo ikke den afgjørende.

For de fleste Producenters Vedkommende viser det sig, at Aaret har været ret godt i Retning af Mælkeudbytte; men Produktpriserne have været lavere, og særlig tydelig fremgaaer det af Tab. VI, som viser, at 16 af de 18 Korrespondenter, for hvilke Aarene kunne sammenlignes, have tildels endog en betydelig Nedgang i den Pris, hvortil 1 Pd. Mælk er udbragt. Nr. 16, der har produceret Mælken billigere end tidligere af Køer, der ingenlunde ere stærke Malkere, og som anvender Is og Bøtter, viser ved sit eget detaillerede Regnskab, at særlig Indtægten af Smør og Svin er Skyld i Tilbagegangen, idet der opgives:

	1884	1885	1886	1887	1888
Smørindtægt af 1 Pd. sød Mælk	3,44	3,45	3,02	3,10	2,99
Osteindtægt af do.	0,86	0,75	0,69	0,71	0,74
Svineindtægt af do.	0,50	0,86	0,40	0,68	0,43
	<hr/>				
	4,84 Ø.	5,06 Ø.	4,11 Ø.	4,49 Ø.	4,16 Ø.

Den anden Korrespondent, der velvillig indsender sine detaillerede Regnskaber, som har en stærkere fodret og mere mælkeydende Besætning, som anvender Centrifuge, og som i 1887 stadig maatte døje med sit Smørs Kvalitet, har iaar havt godt Smør, og hans Resultat er derfor noget andet, nemlig:

	1884	1885	1886	1887	1888
Smørværdi af 1 Pd. sød Mælk	4,06	3,77	3,70	3,56	3,64
Skummet Mælks Værdi i do.	1,05	1,26	0,91	0,96	0,82
Kjærnemælks Værdi i do.	0,18	0,22	0,21	0,18	0,14
	5,29 Ø.	5,25 Ø.	4,82 Ø.	4,70 Ø.	4,60 Ø.

Af Tabellen nederst Side 81 fremgaaer det, at Aarets Gjennemsnitspris er lavere end de foregaaende ni Aars; men bemærkes maa det, at denne Topnotering stadig er vigende. I 1887 saa det ud, som om 6 Kr. vedblivende skulde være den højeste Overpris; men i Løbet af 1888 er Forholdet bleven endnu mere forrykket end tidligere. Saavel i Jylland som paa Øerne opnaa nu de bedste Herregaarde, der Aaret rundt levere ensartet fineste Exportvare, 8 Kr. over Top; og Andelsmælkerierne, hvis Produkt udgjør Hovedmængden af Exportvarerne, faa i alle Landets Egne 2—5 Kr. i Overpris for Smørret leveret paa nærmeste Jernbanestation.

Ligesom foregaaende Aar blev den laveste Toppris i to Uger 70 Kr.; men dette Minimum indtraadte iaar tidligere end nogensinde før, nemlig allerede i Begyndelsen af Maj, hvad der var os Danske saa meget mere paafaldende, som Foraaret netop iaar kom saa sildig. Og det er de ualmindelig lave Priser i August, September og Oktober, der særlig bidrage til, at Aarets Gjennemsnitspris er bleven saa lille.

For Forstaaelsen af de ovenfor omtalte Tal fra Tab. V, der angive Produktionens Værdi med Fradrag af Foderets Værdi, maa erindres, at hverken Halm eller Græsning er inddraget i Beregningen ligesaa lidt som alle Driftsudgifter saasom Afdrag og Vedligeholdelse af Bygninger og Maskiner, Folkelønninger, Brændsel o. s. v. Angaaende disse Forhold fremgaaer det af detaillerede Regnskaber fra Nr. 15, at gennemsnitlig pr. 100 Pd. Mælk er der betalt for Malkning ved Koner 23,3 Øre, og hele Udgiften i det indvendige Mælkeri beløb sig til 72,6 Øre pr. 100 Pd. bearbejdet Mælk.

Af nye Centrifuger er der i Aarets Løb ikke indført nogen af fremtrædende Betydning; men de ældre søges stadig forbedrede. Burmeister & Wain's, Laval's og Kofod's ere nu de eneste, hvorom der almindelig tales. Sidstnævnte tilvirkes nu af et nyt Aktieselskab, Kofoed & Haubergs Maskinfabrik, og Korrespondenten Nr. 21 skriver om den: »Kofoeds Centrifuge har arbejdet her siden Oktober 1887; den vender her 5000 Gange og skummer 900 Pd. Mælk i Timen, uden at en Blanding af halvt Skummetmælk og halvt Vand efter 12 Timers Henstand viser Spor af Flødefafsætning; forøvrigt har den arbejdet uafbrudt siden den toges i Brug uden Standsning og uden Reparation, er let at rense og formenes adskilligt lettere at trække end de Lavals og gl. Roskilde Centrifugerne, som jeg tidligere har benyttet. Jeg formener, at dens Fortrin udelukkende skyldes Forbindelsesmaaden mellem den staaende Axel og Centrifugen«.

Mælkens Betaling efter Fedtindhold, som indførtes i nogle Mælkerier 1886, vinder almindelig Udbredelse og maa nu antages at være indført i ca. 200 Mælkerier eller muligvis endnu flere. Apparaterne, saaledes som de ere konstruerede af Docent Fjord, forarbejdes af Blikkenslagerne Wagner, Vodrofsvej, Kjøbenhavn V, og Paasch i Horsens. En noget ændret Form, konstrueret af Ingeniør Berg dels til Anvendelse i de forskjellige Centrifuger og dels i særeget Stativ med Damp turbine leveres fra Kofoed & Hauberg's Maskinfabrik, men disse saavel som Apparaterne fra Stockholm, der nu forhandles og anbefales istedet for Laktokriten, ere endnu ikke undersøgte ved Docent Fjords sammenlignende Forsøg; og erindres maa det, at Differensberegningen og det hele System er udarbejdet til Glas af bestemt Længde, benyttede under bestemte og nøjagtigt angivne Forhold.

Andelsmælkerier ere i stort Antal anlagte i alle Landets Egne; iaar saaledes ogsaa i Frederiksborg, gl. Roskilde og Vejle Amter, hvor Systemet ikke tidligere har været almindelig benyttet. I nogle Landsdele er der nu

ikke Plads til flere; men andetsteds fra berettes der jævnlige, at der endnu paatænkes oprettet nogle, hvortil endog undertiden store og mellemstore Gaarde siges at skulle levere en betydelig Del af Mælken. Ved Andelsmælkeriernes Virksomhed er vor Smørexport fordoblet paa tre Aar, idet Køerne i de mange smaa Kvæghold ere tagne stærkere i Brug end tidligere. Herregaardenes Produktion er vistnok omtrent af samme Størrelse som for fem Aar siden; men medens Herregaardssmørret tidligere udgjorde den overvejende Del af det gode Exportsmør og var den mest efterspurgte Del deraf, er Forholdet jo nu bleven det, at Andelsmælkeriernes Produkt udgjør den langt overvejende Part, og det er derfor af den største Betydning for det danske Smørs fremtidige Afsætning, at der fra alle Sider gjøres, hvad der er muligt for stadig at forbedre Andelsmælkeriernes Produkt, da det kun er fint Smør, for hvilket der i Længden maa antages at være Efterspørgsel til fordelagte Priser.

Af hosstaaende Tabel over vor Overskuds-Udførsel sees, at der ifølge det danske Toldvæsens Opgivelser iaar har været en Tilvæxt af over 12 Mill. Pd., hvilket er betydelig mere end nogensinde tidligere; og af den efterfølgende Tabel sees, at der ikke mangler meget i, at der exporteres lige saa meget dansk Smør om Vinteren som om Sommeren — et Forhold, der rimeligvis i de nærmeste Aar vil bedres endnu noget, efterhaanden som Andelsmælkeriernes Virksomhed vil bevirke, at flere og flere af Bøndernes Køer komme til at kælte om Efteraaret og blive fodrede bedre om Vinteren.

Sidste Aar paaviste jeg at den engelske*) Statistik angav for alle fire Kvartaler, at der var indført mere Smør fra Danmark, end det danske Toldvæsen angav, der overhovedet var udført her fra Landet, og at dette Misforhold i April Kvartal endog beløb sig til over 11 pCt.,

*) Samtlige Uddrag af den engelske Statistik er iaar ligesom tidligere velvillig meddelt fra vort Generalkonsulat i London.

Netto-Udførsel af Smør i Pund:

	Oktober Kvartal	Januar Kvartal	April Kvartal	Juli Kvartal	Hele Aaret
1878—79...	3,270,400	4,032,000	4,569,600	6,092,800	17,964,800
79—80...	3,919,600	5,196,800	4,245,600	5,376,000	18,738,000
80—81...	4,233,600	5,040,000	5,648,800	4,592,000	19,510,400
81—82...	2,956,800	4,412,800	5,084,800	7,100,800	19,555,200
82—83...	5,174,400	6,720,000	7,996,800	6,764,800	26,656,000
83—84...	5,600,000	6,115,200	7,190,400	7,100,800	25,916,800
84—85...	4,457,600	4,748,800	8,400,000	7,168,000	24,774,400
85—86...	5,969,493	7,887,423	8,671,445	9,705,119	32,233,480
86—87...	5,173,124	9,707,739	9,983,791	10,219,408	35,084,062
87—88...	8,143,670	14,133,968	13,035,053	11,914,995	47,227,686

Smørudførselens procentvise Fordeling i Kvartalerne

	Oktober	Januar	April	Juli
1878—79....	18	23	25	34
79—80....	22	27	23	28
80—81....	22	26	29	23
81—82....	15	23	26	36
82—83....	19	25	30	26
83—84....	22	23	28	27
84—85....	18	19	34	29
85—86....	19	24	27	30
86—87....	15	27	29	29
87—88....	17	30	28	25

om end der dog sendes Smør herfra Landet andetsteds hen end til England. Uoverensstemmelsen maatte jeg antage hidrørte fra, at de danske Tal bleve for smaa, derved at Dritlerne optaltes, og alle antoges for at indeholde 75 Pd. Netto, medens Flertallet af dem nu efterhaanden ere komne til at indeholde ca. 100 Pd.

Angaaende dette Forhold meddeles der nu fra statistisk Bureau: »at vor Udførsel af Smør af Toldstederne i Reglen bliver opgivet i Pd, sjælden i hele Tønder og kun undtagelsesvis i $\frac{1}{3}$ Tdr. Vor Indførsel af Smør bliver

derimod hyppigst opgivet i hele Tønder (undtagelsesvis i $\frac{1}{2}$ Tdr.), sjældnen i Pund. 1 Td. Smør er bleven beregnet til 224 Pd., og $\frac{1}{3}$ Td. er bleven beregnet som en Trediedel Tønde.«

Hvorledes det nu end forholder sig iaar med Optælling af Dritler og Beregning derefter til Pund, maa de danske Opgivelser dog fremdeles antages at være for smaa, om end Uoverensstemmelserne ikke ere saa paafaldende iaar som foregaaende Aar; thi som det fremgaaer af hossaende Tabel, modtager England fremdeles i April Kvartal mere Smør end Danmark exporterer.

Smøromsætning i de forskjellige Kvartaler i Pd.

	Oktober	Januar	April	Juli	1887-88
Indførsel til England fra Danmark	10,201,300	15,175,900	17,396,600	14,870,700	57,644,500
Ialt udført fra Danmark.....	10,381,781	16,454,021	16,303,404	15,624,689	58,773,895
Indført til Danmark	2,238,111	2,330,053	3,268,351	3,709,694	11,546,209
Netto-Udførsel fra Danmark.....	8,143,660	14,133,968	13,035,053	11,914,995	47,227,686

Toldvæsenet vil rimeligvis fremtidig komme Sandheden nærmest ved særlig for Exportens Vedkommende ikke mere at regne efter en $\frac{1}{3}$ Tde., men efter 100 Pd.s Træer; her i Landet benyttes nu næsten udelukkende saadanne Foustager, som rumme lidt over 100 Pd. Smør, og hvis Bruttovægt er 116—120 Pd.

Naar vor Smørexports stærke Stigning kommer paa Tale, nævnes ofte en Ængstelse for, at en Overproduktion kan være nær forestaaende; men denne Frygt synes dog for vort Vedkommende ugrundet. Dansk Smør nyder god Anseelse i England, og Danmark kan nok staa sig paa Smøromraadet i Konkurrence med andre Lande, naar blot

vi stadig søge at bevare vort gode Navn og bestræbe os for at fremme Kvaliteten og Transportforholdene; men Arbejdsløshed og dalende Forbrugsevne i England kan blive os kritisk, og foreløbig er der jo Bedring og Stigning og ingen Tilbagegang i den økonomiske Udvikling dersteds. Og beroligende for os er det, at Amerikas Betydning paa det engelske Smør-Marked er i saa stærk Tilbagegang, som det fremgaaer af hosstaaende Tabel.

Indførselen til England af Smør i Cwts (101,6 d. Pd.).

	1884	1885	1886	1887	1888
Danmark	335,067	377,447	400,556	487,603	604,512
Tyskland	146,400	143,482	119,154	156,430	160,915
Holland	454,186	307,861	359,013	164,474	155,020
Frankrig	509,716	450,933	402,620	416,067	439,993
Amerika	100,151	77,558	42,336	52,329	23,207
Andre Lande ..	207,555	195,991	219,725	238,002	285,667
Ialt	1,753,075	1,553,302	1,543,404	1,43,404	1,669,314

Indførselen til England af Margarine i Cwts (101,6-d. Pd.).

Fra	1884	1885	1886	1887	1888
Norge	28,818	17,411	28,875	16,650	7,784
Holland	658,026	772,473	833,957	1,172,074	1,043,401
Belgien	33,348	40,465	20,002	22,895	6,676
Andre Lande ..	—	16,914	11,739	61,476	80,313
Ialt	719,492	847,263	886,573	1,273,095	1,138,174

Endvidere sees det af disse Tabeller, at Margarine-Importen synes at være kulmineret, idet den nu, efter at den engelske Lov har været i Kraft et Aar, er aftagen

med 134,921 Cwts., medens Smør-Importen er tiltaget med 125,910 Cwts., af hvilken Tilvæxt 116,909 Cwts falder paa det danske Smør.

Her skal der mindes om, at Cand. polyt. Harald Faber, der i 4—5 Aar har været Consulting Analyst to The Dairy Supply Comp. lim., i August 1888 er bleven ansat i dansk Statstjeneste med Domicil i London for at støtte danske Produkters Renommé og Afsætning paa det engelske Marked, iagttage Handels og Transportforholdene, imødegaa urigtige og skadelige Paastande vedrørende vort Landbrug og vore Produkter i den engelske Presse og vejlede til en rigtig Vurdering af disse, være opmærksom paa Bedragerier og Forfalskninger vedrørende dansk Smør med Margarine, undersøge om nye og fordelagtige Markeder kunne aabnes for vore Produkter og om alle disse Forhold at indsende Beretninger gennem Landhusholdningsselskabet til Indenrigsministeriet og tillige saa vidt muligt besvare de direkte Forespørgsler, der rettes til ham fra Institutioner og Privatmænd i Danmark eller Handlende og Konsumenter i England. Hans Adresse er 56 Dalberg Road, Brixton, London S. W. Han maa hverken direkte eller indirekte lade sig økonomisk interessere i Handelsaffærer eller Forhandling af danske Landvæsenprodukter.

Og for herhjemme at fremme Mælkeribruget og særlig Smørrets Kvalitet er der bleven oprettet tre Poster for lokale Mælkerikonsulenter, hvis Virksomhed skal gaa ud paa ved direkte Raad og Vejledning at forbedre Driften og Produktionen i de Mælkerier, hvorfra man henvender sig til dem, samt at assistere de lokale Foreninger, der virke til Mælkeridriftens Fremme, naar deres Bistand i saa Henseende paakaldes. Deres Løn betales af Statskassen, medens Rekvirenten skal betale Rejser og Ophold. Og inden Aarets Udgang var Mælkeriassistent Buhl bleven ansat for den østlige Øgruppe, medens Sagen endnu var under Forberedelse for Jylland og Fyens Vedkommende.

Overskuds-Indførsel i Pd. af:

	Oliekager.	Klid.	Ialt.
1878—79	12,500,000	11,300,000	23,800,000
79—80	31,170,000	28,100,000	59,270,000
80—81	43,190,000	77,850,000	121,040,000
81—82	44,150,000	77,920,000	122,070,000
82—83	39,120,000	66,510,000	105,630,000
83—84	61,070,000	130,750,000	191,820,030
84—85	65,070,000	160,212,000	225,280,000
85—86	47,275,425	110,110,094	157,386,519
86—87	87,781,000	182,234,000	270,015,000
87—88	128,814,290	196,025,000	324,839,290

Den stærke Tilvæxt i Smørexporten er imidlertid ingenlunde at betragte som yderligere Netto-Indtægt for det danske Landbrug. Indførselen af Handelsfoderstoffer har, som det fremgaaer af ovenstaaende Tabel, været større end nogensinde og repræsenterer for Aaret en Værdi af over 16 Mill. Kroner. Og endvidere er Overskuds-Indførselen af uformalet Korn tiltagen med ikke mindre end ca. 150 Mill. Pd., omend Indførselen af Majs er aftagen med ca. 50 Mill. Pd. Men der er indført mere end det foregaaende Aar ca. 100 Mill. Pd. Rug, mest til Foder for Svin og Heste, og ca. 80 Mill. Pd. Havre, hvilket næsten altsammen maa antages at være fodret op dels for at bøde paa den daarlige Høst fra 1887 og dels for yderligere at fremme Mælkeproduktionen til Andelsmælkerierne.

I Vinterens Løb blev der afholdt tre lokale Smør- og Oste-Udstillinger, nemlig i Odense for Fyen, i Nykjøbing paa Falster for Maribo Amt og i Hjørring for Vendsyssel; men Aarets store Begivenhed i saa Henseende var Mælkeri-udstillingen i Kjøbenhavn, en Del af Den nordiske

*) Herom og om Smørudstillingerne se »Ugeskrift for Landmænd« sjettede Række sextende Bind Side 13, 26, 48, 53, 66 og 12, 50, 73, 89 og 120.

Industri-, Landbrugs- og Kunst-Udstilling fra 18de Maj til 1ste Oktober.

Hele Tiden holdtes aaben en righoldig Afdeling, der omfattede Redskaber og Hjælpemidler for Mælkeribruget*) og et »arbejdende Mælkeri«. Dette blev arrangeret og drevet af Mælkeriudvalget, hvis ene Medlem, Overassistent Lunde forestod den daglige Drift. Hensigten var paa en fyldig Maade at illustrere vort nuværende danske Mælkeribrugs Standpunkt, ligeoverfor Udlandet at henlede Opmærksomheden paa det danske Smørs gode Egenskaber og propre Fremstilling og ligeoverfor det store besøgende Publikum at vejlede Smagen for fint, friskt Smør og god Mælk og levere en sund, nærende og dog billig Forfriskning. De Fleste ville vistnok indrømme, at Maalet blev naaet.

Der var opført en stor, udmærket beliggende Bygning, i hvis Midte det egentlige Mælkerilokale var. Fra en bred Gang foran og store Gallerier helt rundt derom kunde flere Hundrede Tilskuere iagttage Arbejdet med Mælkens Skumning paa Burmeister & Wains Centrifuge, Flødens Afkøling, Smørrets Kjærning og Æltning, Ostningen, Mælkens Pasteurisering, Udvejning osv. saavel som Rengjøringsarbejdet, der alt udførtes af fire kraftige og nette Mejersker i lyse Bomuldsdragter med bare Arme, hvide Kapper og høje Trætøfler. Foruden Mælken fra de i Kostalden værende 48 udsøgte Malkekøer behandlede daglig 1—4000 Pd. Mælk, der hver Morgen indbragtes med Banen fra gode Herregaardsbesætninger; og en Dame med 12 unge Frøkner og et stort Antal Opvaskningskoner og Karle til Medhjælp havde ofte Vanskelighed ved at tilfredsstille Publikums Begjær efter Mælkeriets Produkter og det købte Bagværk.

Endvidere var der fem Gange med 14 Dages Mellemlum »vexlende« Smørudstillinger, hvortil svenske, norske og finske Smørhandlere undslog sig for at efterkomme Opfordringen til Deltagelse, medens ca. 20 danske Smørhandlere efterkom Indbydelsen og hver Gang udstillede tilsammen

ca. 70 Dritler af deres bedste Exportsmør. Og endelig var der 18—22. Juli en almindelig Smør- og Oste-Udstilling, der havde vunden god Deltagelse fra alle fire nordiske Lande og gav et ret fyldigt Billede af Mælkeribrugets Stilling og Betydning hos de forskjellige Nationer.

Ved den almindelige Smørudstilling mødte de danske og særlig de jyske Herregaarde med et fortrinligt Produkt. Udstillingen, hvis Lokale var afkølet ved en »Lindes Ismaskine«, tiltrak sig stor Opmærksomhed. Der var stort Besøg af Udlændinge, og Danske have Grund til at være tilfredse med de mange Udtalelser og Referater, der fremkom i den udenlandske Presse.

I Aarets Løb blev der med større Iver end nogensinde arbejdet paa her i Landet at blive fri for alt, hvad der hedder Margarine. Loven af 1885 var, som det vil erindres, vedtaget paa tre Aar, og jo nærmere man kom 1ste Maj 1888, desto større blev derfor Spændingen. Paa de sjællandske Landboforeningers Delegeretmøde hævdede der sig vægtige Stemmer for, at der nu burde skaffes »rent Land« : absolut Forbud mod Indførsel og Tilvirkning af Margarine. Og kort efter Nytaar dannedes der en Komite af større og mindre Landmænd, Højremænd og Venstremænd med Proprietær Lawaetz som Formand, der med stor Ihærdighed søgte ved talrige Møder Landet rundt at oparbejde Stemningen for »rent Land.« Ingen Sag som den har under vore bitre politiske Stridigheder splittet Partierne og vendt op og ned paa Begrebet »Meningsfæller«. Resultatet blev paa Rigsdagssamlingens sidste Dag et Kompromis. Der blev vedtaget en Lov, der skulde gjælde indtil 1ste Maj 1890.

De vigtigste nye Bestemmelser ere, at der blev ansat tre Inspektører, hvis Hverv det er at føre Tilsyn med at Loven overholdes, og at Straffen i Gjentagelsestilfælde stiger til Fængselsstraf; thi, som det f. Ex. er kjendt fra Mælkehandelen, Bøder nytter intet, naar Bedragerier hurtigt igjen kunne dække »Tabet« og skaffe Indtægt til

Veje; men saavel større som mindre Handlende sidde nødig i Fængsel.

Lovens vigtigste Paragrafer ere i Uddrag:

§ 1. »Ved »Margarine« forstaaes i denne Lov smørlignende Fabrikater af hvilken som helst Oprindelse, Blanding og S sammensætning, naar deri indgaaer noget Fedtstof, der ikke er fremstillet af Mælk.«

§ 2, hvoraf fremgaaer, at Margarinefabrikanterne ere pligtige til at gjøre Anmeldelse til Politiet og føre Bog over Tilvirkningen og Forhandlingen og benytte de ovale Foustager med Mærkningen »Margarine.« Og dernæst »Det er forbudt Enhver, der tilvirker Smør, at fabrikere Margarine eller foretage nogen Blanding af dette Stof med Smør eller i sine Lokaler at lade saadan Virksomhed foregaa.«

§ 3. Hos Forhandlere skal paa et iøjnefaldende Sted med mindst tre Tommer store Bogstaver være angivet »Her sælges Margarine.«

§ 4. Det er forbudt at sælge Margarine, hvis Indhold af Smørfedt er over 50 pCt. Og Fabrikantens Navn og Procentindholdet af Smørfedt skal angives paa den ovale Foustage og fra Detailudsalget paa enhver anvendt Emballage.

§ 5 foreskriver en efter en fastsat Skale angivet svag gul Farve.

§ 6. »Indenrigsministeren kan, saafremt han finder det nødvendigt, forbyde al Udførsel af Margarine her fra Landet.«

§ 9. »Oleomargarin maa i Indlandet kun forhandles i Beholdere, hvis Form fastsættes af Indenrigsministeren, afvigende saavel fra Smør- som Margarine-Beholdere, og som ere mærkede med Ordet »Oleomargarin« og Fabrikantens Navn. Enhver, der fabrikere eller forhandler Oleomargarin, er pligtig efter Indenrigsministerens nærmere Forskrifter at føre Bog over Tilvirkningen eller Forhandlingen.«

§ 10. »Til at føre Kontrol med de Forhold, som

falde ind under denne Lov ansættes af Indenrigsministeren 3 Tilsynsførende, 1 for Kjøbenhavn og 2 for det øvrige Land.«

§ 12. »Denne Lov, saavel som Straffelovens §§ 47, 278 første Punktum samt Straffebestemmelsen i § 277, skal efter nærmere Forskrift af Indenrigsministeren i letlæseligt Aftryk og paa synlige og tilgængelige Steder findes op-
hængt i ethvert Fabrikations og Handelslokale, som omfattes af denne Lov, og i ethvert Mælkeri, hvor der benyttes fremmed Hjælp.«

§ 14. »Den, som forfalsker Smør eller udgiver Margarine for Smør ansees i alle Tilfælde efter Alm. borgerl. Straffelov § 278 1ste Stykke uden Anvendelse af den nævnte Paragrafs 2det Stykke. Overtrædelser i §§ 2 og 5 straffes med Fængsel eller, naar svingagtig Hensigt ikke har været tilstede, med Bøder fra 200—4000 Kr. For 3die Gang eller oftere begaaet Overtrædelse straffes Vedkommende med Fængsel og Bøder som anført.«

§ 15 siger, at Domme gaaende ud paa Fængsel eller større Straf og gjentagende Bøder bekendtgjøres af Politiet med Angivelse af den Skyldiges Navn og Forseelsens Beskaffenhed.